

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Locato & Conducto. Consilium CCCXXX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

esse cum eo, qui principalis, vel dominus, vel conductor est; per quos tamen tantumdem consequimur, quam per nos, l. fin. C. de acq. poss. §. Et in proposito æquè bonus seu idoneus est, qui eodem modo re conducta utitur, quo ipse principalis conductor. Nam idonea qualitas pro re subiecta variè accipitur; non semper pro eo, qui facultatibus sufficiens, locuples & solvendo est. Si vero §. qui pro rei D. Qui satisf. cog. l. 2. §. idoneus Ad S. C. Tertull. l. Patri §. si minor De minoribus, §. suspectus & novissimè Inst. De susp. tutor. sed sæpè quoad mores, l. Scire oportet cum reliquis D. De tutor. & carat. dat. ab his, fidem, l. Si quis stipulatus sit Stichum in fine De verb. obligat. diligentiam, l. Argentum D. Commodat. l. Si servus servum §. si fornicarius D. Ad leg. Aquil. peritiam, d. l. Si servus servum §. penult. Vbiq. adeo, ut etiam servus dici possit idoneus, cum de his causis queritur, d. l. Argentum; & multò magis liber homo, quamvis rusticus, si ad domum custodiam ponatur: cum plerumque qui diversis locis domicilia habent, & in alterum secedunt, servos & minitros diligentes ad custodiam illius, quam ad tempus deserunt, præponere soleant: ut contingit in servo insulatio, qui insulam, hoc est domum nomine domini custodit, l. Urbana De verb.

19 signis. Cum igitur quilibet præsumatur idoneus, qui idoneus non probatur, præsertim quoad mores & diligentiam, *Glos. in d. §. qui pro rei in verbis, dubitetur in fine Alciat. de præsumpt. reg. 3. cap. 3.* nihil hic est, quod Supplicanti ad culpam referri possit, quod ipse non inhabitaverit per se, sed per alios; quippe qui domo ad alium usum usi non sint, quam ipse Supplicans usus erat; qui etiam vacuam domum relinquere poterat, dummodo bene obfirmatam, l. cum domus D. Locati.

Vnde etiam intelligitur, Supplicanti non posse obijci, quod debitam custodiam domui non adhibuerit; quia ut illa non desideraretur, istos rusticos adhibuit, quorum nulla culpa arguitur, quique hanc Vexilliferi violentiam invasionem, seu casum fortuitum, nulla diligentia avertere potuerunt: nam adversus vim nulla custodia valet, l. Sed de damno D. Locati, l. Si ea res D. De act. empti: ideoque qui custodiam debet, vim maiorem aut casum fortuitum præstare non cogitur, l. Si cum venderet §. venit D. De pignor. act. l. In rebus D. Commodati. Proinde in defectu obligationis de in propria persona habitando, non potest constitui aliqua mora, propter dilatam commigrationem in hanc domum: mora enim nulla committi intelligitur, ubi nulla est obligatio, nulla petitio, l. si pupillus De verb. oblig. nec moræ adnumerandum est, quod optima ratione differtur, l. Scendum De usuris. Sic quod hac in re magis favendum sit dicto Supplicanti, de damno vitando certanti, quam iusto adventitio lucro incumbenti, lucrati-vamque causam prætexenti, *argum. l. Non debet §. in re obscura de reg. iur. l. 1. & ibi Ioannes de Platea C. penus fiscal. cred. præfer. lib. 10.* cui non minus quam cuiusque privato imputari potest ad liberationem conductoris à pensione, quod non fecerit, ut Supplicanti liceret uti frui domo conductâ, l. ult. vers. Ne sicut colonus D. De iure fisci.

De Locato & Conducto.

SUMMARIUM.

Remissio pensionis in conductione.

1. Sterilitas ob bellum quæ dicatur.
2. Testes sine commissione Iudicis examinati non probant.
3. Cautela superabundans non nocet.
4. Conductor qui re conductâ uti non potest, remissionem pensio.
5. 8. Remissio mercedis, quando fieri debeat.
6. Confessio superat omne genus probationis.
7. Confessio advocati, quando non noceat clienti.
9. Fructuum periculum, quomodo ad conductorem pertineat.
10. Locator conductori præstare debet, ut fructus plene percipere possit.
11. Remissio pensionis etiam obtinet in pascuis & pratis conductis.
12. Instramentum exhibens quando illius contenta approbare censetur.

CONSILIUM CCCXXX.

NON tantum ex testibus pro parte Ioannis Schoelmeesters hujus causæ Rei productis & examinatis; sed ex notoria etiam rei evidentia constat, quod mensis anni millesimi quingentesimi septuagesimi octavi in Pago de Kerekom, & tota vicina Oppidi Thenensis territorijque Oppidi Lovanienensis partim perierit, partim fieri non potuerit; propter exercitum Regiæ Majestatis in eadè vicinia tunc castra metantem, vicinaque loca omnia depopulantem: & quæ aliquo modo fieri carptim potuit, ex subsequuta hostili irruptione, impressione, depredatione paulò post ablata fuerit. Quod ipsi cum tam clarum, & manifestum sit, neminem ut in iisdem locis latere possit; & de eo etiam evidenter constat Domino Iudici, qui ex parte Collegij, cui præsidet, eundem periculi & depredationis casum pro eadem mense dicti anni septuagesimi octavi passus est, & æquo animo sine ulla mercedis exactiōe ferre debuit; sequitur quod periculi & casus hujus, in facto permanente, notorietas conjuncta cum testimonijs dictorum testium, plenam, & indubitatam probationem conficiat, l. Tu nos c. Vestra De cohab. cler. & mulier. Ant. De Butyri tract. de notorio artic. 2. nu. 12. Ad hoc enim ut sterilitas anni propter bellum constituitur, sufficit communis hominum opinio, quod illo anno fructus colligi non potuerint, *Bald. consil. 329. Casu talu nu. 2. vol. 1.* De quo in proposito minor debet esse dubitatio, quod cessante etiam ista notorietate, dictorum testium testimonia ea in parte sint sufficientia; quod scilicet Henricus Balaerts prior maritus uxoris Rei, ex cuius persona & capite convenitur Reus, in mense anni septuagesimi octavi nullos fructus perceperit, nec percipere potuerit.

Adversus quæ testimonia, ad illorum nullitatem arguendam, nihil facere potest, quod Actor illis obijciat, receptos, & examinatos esse per M. Ioannem vanden Putte Notarium, quia Domino Iudice nullum mandatum, nullam.

nullamque commissionem habuerit, sine qua commissio ne alius præter ipsum Iudicem testes examinare non potest, *l. Si quis testibus & ibi Bald. C. De testib. quia examinati aliter, fidem probationis non faciunt; ne quidem ex sequuta Iudicis ratificatione seu approbatione, Castrensis. cons. 141. In questione nu. 3. in fin. vol. 1.* Nam ea nullitatis causa discutitur & removetur per hoc, quod idem M. Ioannes hos testes non solus examinaverit, sed conjunctim cum illo quoque M. Cornelius Traetzens, de cujus commissione ad examinandos hos testes ex actis constat: adversus quem etiam Actor de delictu commissionis nihil obijcit: ita ut live errore, live ex certa scientia idem M. Cornelius Traetzens sibi dictum M. Ioannem adjunxerit, Reos fraudi esse non debeat. † Nam superabundans cautela etiam si non prosit, non solet tamen vitare aut nocere, *l. Testameutum C. De testam. l. Non solent. De reg. iur.* satisque est unum ex his duobus examinatoribus ex data commissione idoneum fuisse ad sustinendam examinationem testium; exemplo ipsorum testium, qui partim idonei, partim inidonei; item pro parte utiliter, pro parte inutiliter ad quemcumque actum adhibiti, sustinent fidem testimonij, si tot idonei aut secundum formam à iure, statuto, vel consuetudine requisitam adhibiti inveniuntur, quot actus ipse ex iure communi requirit, *l. Hæredes palam in princ. vers. etsi plures D. De testam. l. Cum tabula de honor. poss. scilicet. Unde etiam est, quod si ad actum aliquem ahibeantur duo Notarii, cum unus sufficiat, si alter eorum vel sit inidoneus, vel vitiose adhibitus ob id non vitietur instrumentum, quod ex fide alterius Notarii recte adhibiti sustineri potest, signorol. De Hæredes cons. 17. Statuto communis, Alex. cons. 92. Videatur prima consideratio vol. 7. Philip Decius consil. 36. pro tenui nu. 4. in fine. Et generaliter cum quid de necessitate non requiritur ad actum, si illud male interveniat, non vitiat actum, *l. 1. in princ. C. De rei uxore. adione.* Et ut adjecto dicit M. Ioannis aliquo modo faciat ad nullitatem dictorum testimoniorum; superfluum adhuc aliorum duorum testimonij similia testium omnia, recepta per solum Francionem Basen, de cujus commissione in actis constat.*

Cum igitur hi testes in magna conformitate testificentur, Henricum Bastaerts de melle anni septuagesimi c. lvi. nihil percepisse; sed propter calamitatem bellicam illius temporis, messem facere, aut fructus recipere non potuisse; iuste & merito recusat hujus causa Reus petitam pensionem seu mercedem ad conventus tredecim cum dimidio modios filiginis pro dicto anno 1578.olvere. † Est enim juris indubitati, quod cum conductor uti fros non potest agris conditis, etiam si id non fiat ex facto, aut culpa locatoris, sed per vim majorem, cui etiam locator resistere non potest, ut est in bello, id per locatorem conductori præstandum sit, si non ut damna, quæ conductor inde peressus est, præstet, saltem ut conductori totam pensionem remittat, & ab illius præstatione conductor exoneretur. Satis enim grave est, quod etiam si iactura cultura & seminis faciat, *l. Ex conducto §. si vii l. Si uno §. ubicumque D. Locati; si non etiam ad pensionis præstationem teneatur, d. §. ubicumque, l. Si Conf. Wan. cl. 1. cm. 11.*

fundus quem mihi, cum duabus seqq. D. Locati.

Cum aliqui etiam tunc totalis hæc remissio fieri debeat cum aliquid per colonum perceptum est, sed tam exiguum, ut expensæ cultura & seminis inde non sint perceptæ, *Glos. in d. l. Si uno in princ. in V. etiam, & ibi Bart. & alij, quæ & in l. Si merces §. vii masor. D. Locati.* Cum enim id in fructu cuiusque rei dumtaxat esse censetur, quod deductis impensis superest, *l. Fructus Soluti matrim. l. Fundus qui datur D. Famil. erisc.* non potest censeretur aliquid in fructu esse, dum impensa omnem fructum abstulit: ita ut tam tenuis fructum perceptum, quæ impensis non respondet, pro nulla reputetur. Vt non mirum sit, si totius conventæ pensionis remissio fieri debeat; quæ fieri non deberet, si ultra valorem, seu æstimationem impensarum, aliquid fructuum superesset: id enim vel esset dividendum inter locatorem & conductorem; vel faciendi remissio ex pensione pro rata illius, quod minus perceptum est, quàm communiter percipi solitum est, *Bart. in l. Licet C. De locat. Castren. in l. Ex conducto §. 1. D. eod. Alex. cons. 3. Viso instrumento nu. 6. v. l. t.*

Quæ cum tam evidentem, & facti & iuris habeant rationem, mirum est, cur Margareta Facuwez hujus causæ Aëtrix tam rigide à Reo petat integram pensionem pro dicto anno septuagesimo octavo; nulla oblata pensionis vel ex aliqua parte remissione Extat siue in actis una admodum capuola Aëtrix allegatio; quæ contendit uxore Rei, adeoque etiam ipsum Reum, confellos esse in anno septuagesimo octavo messem faciam & grana per eos inhorreati fuisse; quæ si verè ita facta fuisset, Reo hujus causæ plurimum neceret. * cum confessio partis adversæ superet omne genus probationis, omnique probatione potentior sit, *l. Qui de inofficioso in fine De inoff. testam. c. Quoniam per confessionem De privileg. etiam si milites testes eisdem partis adversæ contrarium testificarentur: cum potius standum sit dicto seu verbo principalis contra se confitentis, quàm testimoniis testium aliter deponentium, l. De etate §. Si quis D. De interrog. alt. Innoc. in c. Cum contingat nu. 2. De offi. delegat. Ioan. de amicis cons. 33. in causa & lueni. 3. & consil. 61. in causa nu. 7.*

Ceterum diligenter excutiendo acta hujus causæ nulla occurrit talis vel Rei, vel uxoris ipsius confessio. Nam in personali eorum responsione, quam coram Domino Assessore ultima Martij anno 1580. fecerunt, nulla conspicitur eorum vel separata, vel conjuncta confessio de messe aliqua per dictam uxorem, aut Henricum Bastaerts facta in dicto anno septuagesimo octavo, sed ex adverso magis deprehenditur eorum constans negatio; ob quam tunc inter Aëtricem & Reum concordia inveniri non potuit, quoad pensionem anni septuagesimi c. lvi. Qualis absoluta negatio quoque continetur in responsione, quam Rei procurator fecit ad decimum tertium articulum Aëtrix, continentem positionem seu allegationem factæ messis & inhorreationis dicto anno septuagesimo octavo. Cui accessit tertia negatio adhuc præcisior, quam dicti Rei uxor à Domino Assessore ex officio interrogata, post conclusionem in causa fecit. Ex quibus præstatis tribus confirmationibus, & per intervalla temporum factis negationibus,

tionibus, non est verisimile, quod vel Reus, vel ejus uxor, talem confessionem, qualem Aatrix praetendit, fecerit: cum in dubio nemo praesumat sibi contrarius, vel contraria dicere, aut facile se corrigere velle, l. Non ad ea D. De condit. & demonstr. Verum quidem est Advocatum Rei verbis satis obscuris inter alia allegasse, quod Henricus Balsaerts grana per eum tempore messis in anno septuagesimo octavo ex terris ab Antonio Pavillon Aatrix marito conductis nata & collecta, totaliter excusserit, & eidem Antonio solverit; sed ea Advocati allegatio ex mente & intentione Rei, seu uxoris ipsius, accipienda est; & secundum id, quod eadem uxor respondendo personaliter confessi fuit, se, seu quondam Henricum Balsaerts maritum suum in mense dicti anni septuagesimi octavi aliqua grana percepisse, & in oppidum Thenense in vexillis non quidem ex agris ab Antonio conductis, sed ex alijs oppido Thenensi vicinioribus, ad ipsos, non ad dictum Antonium pertinentibus. Cui satis consonant omnia, & singula testimonia testium ex parte Rei examinatorum: qui in eadem conformitate omnes deponunt Henricum Balsaerts, ejusque uxorem & mense illius anni nihil percepisse; & si quid percepit, & Thenas vexit, id debere exiguum & nullius momenti esse. Unde inferri non potest, id qualecumque sit, esse ex his conductis, sed potius ex proprijs agris, qui oppido Thenensi viciniores sunt. Nec verosimile est, ex pago de Kerckum, qui longius inde distat, in tam periculoso tempore, milite ubique grassante, aliquam partem messis in oppidum Thenense inveciam fuisse, aut in vehi potuisse. Ita ut ex horum comparatione vel deprehendatur notorius error Advocati, qui in comperta veritate reo nocere non debet, l. Illius & veritas De offic. praesid. l. 2. C. De errore advocati. tunc praetertim, quando (ut hic contingit) in absentia partis hujusmodi Advocati erronea allegatio facta est, l. 1. a contrario sensu C. eod. tit. & ex alia partis praetertim praecedente responsione, & maxime cum ex testimonijs de contrario constet, vel, quod potius est, sic accipi debeat, ut Reo quam potest minimè noceat, & allegationi, & negationi Rei consentanea sit. Quo sensu etiam accipiendum est, quod uxor Rei in litteris ad Aatricem decima quarta Octobris, non addito anno, scriptis, & per Aatricem eodem captionis studio exhibitis, scripsit: quod etsi ipsa ejusque maritus aliquid invexerint in oppidum Thenense, quod ex illo ne uniusquidem grani emolumentum acceperit; quia id omnino per direptionem perierit. Quae etiam debet esse sententia seu intellectus aliarum litterarum per Reum ad suum procuratorem scriptarum & in hac causa exhibitarum; quibus scribit, quod omnia, quae pro anno septuagesimo octavo seminata erant, perierint: nimirum tam ea, quae in conductis, quam proprijs terris sata erant; etiam si ex proprijs aliqua percepta fuerint; cum & illa percepta ablata sint ex impressione militum. Neque dicta Advocati allegatio absolutam inveciam seu inhorreai confessionem continet, sed magis hypotheticam & conditionatam; ut si quid in ea messe perceptum est, id omne sit Antonio solutum. Sed cum ex testimonijs testium evidenter constet nihil receptum esse,

non potest ea confessio Reo nocere, l. Quod si in venditione De hered. vel act. vend. Bertrandus cons. 169. per ea quae vol. 2. p. 22. Alexan. cons. 108. v. jo processu vol. 6. Sed etsi in ea Advocati allegatio ad praedictum Rei aliquid fundamentum constitui possit, & inde inferri, quod Henricus aliquam messem fecerit, & inhorreaverit in Oppido Thenensi ex his conductis agris: hoc tamen ex eadem Advocati allegatione in articulo ibidem proximè praecedente adjungitur, quod id parum admodum fuerit, & quaecumque fuerit postea per militarem direptionem perierit. Unde non potest inferri, quod Reus teneatur ad dicti anni septuagesimi octavi pensio. 8 nem. ¶ Diximus enim superius solidæ pensionis petitionem non fundari aut corroborari ex quacumque fructuum perceptione; sed ex ea duntaxat, quae (ut inter sex controversas habet communior opinio, Canonista in c. propter sterilitatem de locat. & conduct. Barr. in d. l. Licet, Covar. pract. quest. c. 30. Jacob. Menoch. De arbit. iud. sent. lib. 2. cent. 1. c. 76.) non sit infra dimidium fructuum, qui communibus annis percipi solent; & quorum valor non pertingit ad dimidium conventæ pensionis, etiam deductis expensis culturae & seminis. Ita ut si damnum militare infra dimidium sit, remissioni locus sit; vel pro toto, si nihil omnino, aut non supra impensas culturae & seminis ex fructibus perceptum est; qui est casus praesentis litis: pro parte proportionaliter, cum aliquid, sed minus dimidia perceptum est, ut ex arbitrio boni viri media & congrua via accipiat, quia neque locator tota pensionem privetur, neque conductor nimium solutione totius mercedis gravetur, Bald. consil. 43. 4. p. d. inter locatorem vol. 1. Cum alioqui non delint, qui à tota pensione conductorem liberent, cum damnum excedit dimidium conventæ pensionis. Qualis excessus constituendus esset in hac lite, si sic intelligi posset allegatio dicti Advocati, ut ea Aatrix capiosè intelligit de aliquali, sed exigua perceptione.

Nec ad Aatricem hanc exorbitantem petitionem quicquam facit, quod Aatrix in ultima sua personalis responsione confiteatur; quod leges hujus anni septuagesimi octavi in his conductis agris pro parte recepta fuerit, ad hoc ut ea recepta manere debuerit periculo praefati Henrici Balsaerts; quali ille eam rescendo percepti frumenti domines factus fuerit, l. Si apes §. 1. l. Si servus communis §. locavi D. De furtis; & sic illius periculo esse, eique perire debuerit, l. Rignus in bonis C. De pignor. act. & minimè referri ad damnum locatoris per remissionem, vel diminutionem pensionis, l. Damnum C. De locato, Bald. in d. l. Licet in 3. oppositi. Nam ut periculum fructuum ad conductorem pertineat, non satis est fructus à solo per falcem separatos esse; sed oportet illos pleniùs perceptos esse: hoc est, ex agro devectos, vel in horreum, vel ad triturationem avectos. Etsi enim ad nudam acquisitionem dominij, ut in bonæ fidei possessore, in usufructuario, l. Si fructarius mense Quib. mod. usufruct. amitt. ita etiam in conductore, §. si vero ad quem in fine Instit. De rer. divis. sufficiat fructus à solo suo separatos esse; ut non possint amplius dici pendentes, & stantes fructus; etiam si stipula in messe adhuc jaceat, l. Qui scit vers. praeterea De usufructu: ad hoc tamen, ut colonus à locatore possit

possit dici praestita patientia utendi fruendi agro conducto, & periculum fructuum avertatur à domino locatore, & transferatur in conductorem; necesse est plenus esse perceptos, hoc est ex agro avectos. Non enim potest dici agro uti frui, qui fructum inde auterit non potest live factio locatoris, five violentus factio tertij: qualis est impressio, depraedatio, & de populatio militaris. *l. Ex conducto in p. mo. l. Si in lege §. colonus D. Locati.*

Cum ergo ut ex locato sit actio, oporteat locatorem praestare non tantum patientiam in cultura, d. §. si vis in fine vers. *et si ager*, sed etiam in ipsa perceptione & avectio fructuum; consequens est, ad locatorem pertinere periculum fructuum, etiam à solo separatorum, quam diu ex agro avecti non sunt. Et hoc est, quod post Fulgionem, eleganter tradit Paulus Catrellus, in d. *l. Ex conducto §. si vis in fine vers. in p. mo.* quod ad inducendam remissionem mercedis, non tantum hoc sufficit, quod fructus interea, quam in agro adhuc sunt, aut in arboribus pendentes, incendio aut depopulatione perierint; sed etiam hoc, quod idem contingat fructibus à solo quidem separatis, sed ex agro nondum domum, seu in horreum asportatis. Quinimo amplius dicimus, etiam si fructus ex agro, vel ad aream triturationis, ut in Italia, & Hispania plerumque in usu est; vel ad horreum, ut in his regionibus consuevit, deveci fuerint per colonum; adhuc esse qui illorum periculum ad locatorem, non ad conductorem pertinere existimant: quasi non prius hoc periculo liberetur locator, quam conductor fructibus uti frui incipiat, *ag. d. in B. in tract. l. de remiss. merced. in. 90.* Atque ita ex facto consulti in non absimilibus casibus militaris depopulationis responderunt, Andreas Alciatus, *conf. 689. Adversus dominum*, Franciscus Cur ius junior, *conf. 48. Balista diligenti consideratione*, Marcus Anton. Natta, *conf. 284. Consideratus quod si scribit Laurentius Sylvanus conf. 12. & Paulus Partinus, conf. 40. Ad corroboracionem nu. 13. vol. 1.* Quod cum ita sit manifestissimum evadit, Reo ad aboliti nem à perita pensione anni septuagesimi octavi obtinendam, sufficere quod ad dictum Henricum Balaerts, & ejus uxorem, nulla utilitas ex dictis agris pervenerit; five quia nullos omnino percepit; five quia quos à solo per falcem tantum separavit, avchere non potuit; five denique quia quos forte admodum paucos avexit, paulo post ex allegato casu amisit.

Restat altera pars petitionis, quam Actrix in hac causa fecit; de quindecim & alijs tribus florenis pro pensione, ratione conductorum pratorum pro supra dicto anno septuagesimo octavo. * Adversus quam, etsi ex parte Rei non perinde proponatur de remissione mercedis propter impeditum usum eorumdem pratorum in astate ejusdem anni, prout bene posset, nam & id stupentibus nobis adhuc impendentibus, plus quam notorium est, partim per exercitum Regium, partim propter postea supervenientem hostium irruptionem, maximam partem illius anni, omnibus agricolis tam gravem fuisse, ut nemo animalia retinere, nec conducta prata depascere, aut illis uti potuerit; ita ut inde non minus pecuniarie huius pensionis, quam

Conf. Wamel. Tom. II.

propter impeditum usum agrorum, seu impeditum facultatem plene percipiendi fructus, frumentariae mercedis remissionem, seu illius praestanda exoneracionem, pretendere potuerit: quid enim interest, pascuis, an agris conductor uti frui non possit, vel propter bellum, vel propter inundationem, ad hoc, ut ex utroque casu vel exoneratio, vel remissio pensio fiat? *Bald. conf. 434. Pactum inter locatorem vol. 1. Socius nepos conf. 78. Vijo tenore nu. 21. vol. 2.* maluit tamen Reus exceptione solutionis seu compensationis pro hac causa uti; ex his, quae quodam Henricus Balaerts pro reparatione villae seu coloniae, cui locati agri cohaerent, impendit & praerogavit. *l. Quam impendit Actrix 12.* non tantum non negat, sed satis aperte confitetur per hoc, quod respondendo ad scedulam specificationis harum impensarum, quam ab uxore Rei acceptam Actrix ipsa exhibuit, & exhibendo, praesertim sine protestatione, aut reprobatione, satis agnoscere & confiteri censetur, *l. 1 §. edere & ibi D. de edendo. Olivarius conf. 178. Circa primam nu. 7.* saltem quantum producentis seu exhibens scripturam seu instrumentum contrarium contentorum in illis non probat, *inn. ant. in c. Mulieri de iureiur. & inc. Cum venerabilis de except. & omnium maxime quando respondendo ad idem instrumentum simpliciter respondet se referre ad illud, Guido Papa dec. 334.* Huiusmodi enim relativa responsio est pro plena confessione, & velut expressio omnium, quae in huiusmodi relato instrumento continentur.

Cum ergo Actrix respondendo ad hanc scriptam expensarum factarum specificationem, se referat ad illam, nec aliter fidei illius impugnet, nec adversus illam excipiat; non est dubitandum, quin sufficiens extet earundem expensarum factarum specificatarum probatio. Potissimum quod facilius credatur scripturae manus mortuae, quam hominis adhuc viventis, *Castrensis conf. 301. Ad bene examinandum nu. 4. vol. 1.* Quae etiam causa est, quod Actrix formaliter non neget huiusmodi impensam; sed illam implicite confitendo dicat huiusmodi impensas deductas & complatas esse per transactionem & concordiam, coram Domino Assessore ultima Martij tunc proximè praecedentis initam. Sed ea in parte fallitur; imò se ipsam fallit Actrix: nam inspicendo illam concordiam per Notarium huius causae descriptam, aperte constat de contrario; quod scilicet tunc aperte dictum sit, quod quoad elocationem seu pensionem pratorum, quaelibet pars in suo iure maneret. Vnde evidenter colligitur, non hoc tantum, quod minime verum sit, quod Actrix de compensatione seu complatione harum impensarum coram dicto Domino Assessore facta proponit; sed hoc quoque quod antea facta non fuerit. Si enim facta fuisset, tunc iterum fieri non poterat nec debebat, *l. Si ita fuerit de manu. testam.* Factam quoque nec tunc, nec antea fuisse indeprehenditur, quod Henricus Balaerts peste correptus jam morti proximus, propria sua manu per aliud scriptum in hac causa exhibitum, & per Actricem recognitum, declaraverit se Antonio solvisse circiter tredecim florenos in

pensio-

F 2

pensionem anni septuagesimi septimi: ut nulla sit verosimilitudo, partem aliquam harum impenfarum solutioni pensionis pro illo anno octuagesimo septimo imputatam fuisse. Nam contraria rei evidentia facit, ut nulla possit esse præsumptio antecedentis imputationis, arg. l. *procula* & ibi *Dolz. De probat.* potissimum quia summa harum impenfarum longissime excedat pecuniariam pensionem dicti præcedentis anni septuagesimi septimi: imò etiam anni septuagesimi octavi; uti calculi ratio satis manifestè demonstrat. Quibus attentis existimamus Venerabilis Domini Iudicis officium esse, ut Reum ab impetitione Actricis absolvat, condemnando eandem Actricem in expensis totius litis.

De Locato & Conducto.

SUMMARIUM.

Remissio pensionis in conductione.

1. Conductor pensionem solvere tenetur.
2. 5. 7. Remissio pensionis quando & ex qua causa facienda.
3. Colonus quando fructus suos faciat.
4. Remissio quando fieri debeat ob damnum in decimis datum.
6. Remissio pensionis ut fiat quanta debeat fuisse stetit vel damnum.
8. Colonus solvendo iure tam pensionem tempore stetitatis verè debitum solvit.
9. Compensatio illiquidæ non est cum liquido.

CONSILIUM CCCXXXI.

APERTA & liquida est Reverendorum Dominorum Decani, & Capituli Cathedralis Ecclesie Leodiensis huius causæ Actorum, adversus Octavianum Castergat Reum, intentio, & illius probatio: ita ut nulla sit dubitatio, quin idem Reus condemnandus sit ad petitam pensionem pro specificatis duobus ultimis annis sexagesimo octavo & sexagesimo nono. Quippe de locatione decimarum & censuum de Verryke, & conventâ mercede trecentorum quadraginta quinque florenorum in singulos annos, constat ex publico instrumento locationis & conductionis, cum Waltero Verlanen in anno millesimo quingentesimo sexagesimo ad novennium inita, atque item ex alio instrumento de surrogatione dicti Rei facta in anno 1566. in locum dicti Walteri, ex ejusdem Walteri consensu pro residuo tempore. Quæ duo instrumenta Reus etiam recognovit. Constat quoque ex confessione Rei, quod idem Reus decimas & census huiusmodi dictis duobus annis sine ullius impedimento perceperit. † Vnde consequitur, quod cum ex parte locatorum omnia sint Reo præstata; Reus quoque ad conventâ pensionem pro illis duobus annis condemnari debeat, l. *Præses. C. De locat.*

Proponit Reus adversus hanc liquidam actionem exceptiones aliquot. Et primò adversus petitionem pensionis pro anno sexagesimo octavo obijcit, quod magna pars fructuum per exercitum Principis Auriaci; item per milites Ducis Albani eo anno sit vel ablata, vel pessundata: non obscure ad hoc tendens, ut ei fiat remissio pensionis pro eo anno. * Cæterum non est in iure fundata huiusmodi exceptio; ob id, quod hoc dam-

num perceptis pro illo anno decimis non sit illatum, cum fructus in agris adhuc flarent: quo casu equum esset ob huiusmodi ^{condução §. Si} *condução* ac militum incursum remissionem fieri. ^{§. Si} *Si* *Locati*; quia nimirum damnum juri locatoris potius, quàm conductoris datum est: cum fructus pendentes seu stantes, fiat pars fundi, l. *Fructus De rei vind.* sed sit illatum cum decimales fructus, non tantum à solo erant separati; sed etiam pluribus mensibus in horreū Rei conductoris investiti & reconditi, ut Reus positive allegat.

Ex quo constat illos tunc jure domini & proprietatis pertinuisse ad Reum conductorem; minime autem ad ipsos Actores. Conductor enim percipiendo, imò à solo separando seu metendo fructus, illos suos facit, l. *Si aper. §. 1. l. Si servus §. locavi D. De furt. l. Si eius fundi de rei vind.* Iam verò manifestum est, rem quamque domino suo perire, l. *Pignus in bonis C. De rei vind.* Vnde rescriptum est, l. *1. & l. Damnum C. De locato Bald. in d. §. Si vis verbi.* & intellige defructibus non separatis; damnum quod per aggressuram latronum aut illorum effractionem in rebus coloni seu conductoris datum est, ad locatorem non pertinere, sed ad conductorem: qui ob id non jure postulat remissionem. Quod usque adeo verum est, ut plerique existimant, periculo conductoris esse fructus rei locatæ ex eo tempore, quo vel decerpti, vel demessi sunt, & sic à solo tantum separati, humi tamen adhuc jacentes, nec perfecte collecti, seu in horrea conditi sunt. Et hoc est quod scribit Angelus, in d. l. *Damnum*, quod si colonus demessos fructus in agro reliquerit, & in acervum composuerit, illos quandoque cum usus postulat ablaturus, & in ijs damnum sine culpa locatoris datum sit, periculo esse conductoris, non locatoris, ideoque remissio pensionis facienda non est, *Socius consil. 100. In causa Baptiste in princ. vol. 1.* Quamvis plerique ex Pauli Caltrensis sententia, in d. l. *Ex conducto §. fin. nu. 2. & ibid. Fulgos.* existimant, damnum in fructibus plenè non perceptis, hoc est à fundo non avectis, nec in horrea conditis datum, periculo locatoris esse † Quod an verum sit hîc non definiemus, nam versamur hîc in casu, quicquid definitionem habet; qui est de damno dato in fructibus, postquàm perfecte percepti, collecti, avecti, & in horreum conditi, d. l. *Damnum, Decius consil. 312. Licet hactenus nu. 4.* & sic in plenissimo arbitrio coloni fuerunt: quibus cum vult, quolibet momento vel ad consumptionem, vel ad distractionem, uti potest; præsertim quia Reus nò fuerit obligatus ex his fructibus animalia colonie seu villæ alicujus ad Actores pertinentis alere; nec aliquos Actorum agros ex stercore animalium stercoreare; quo casu existimant plerique remissionem esse faciendam colono: quasi ei non liceat fructus statim triturare, aut stramina statim vendere, illisque pro arbitrio, sed pro necessitate & utilitate rei locatæ uti frui, *Agidius Bossius in tract. crim. tit. De remissione merc. nu. 91.* Quæ consideratio hîc cessat; quia hîc fundus aut villa aliqua non est locata, sed decimæ dantur, quæ non jure fundi, sed jure divino percipiuntur, extra causam proprietatis fundi, & decimæ xvi; q. 1. Nec sanè tam iusta aliquin est ratio